

ÚSPEŠNÍ UČITELIA GEOGRAFICKEJ OLYMPIÁDY V TRENČIANSKOM KRAJI

RNDr. Hilda Kramáreková, PhD.

Z histórie Geografickej olympiády v Trenčianskom kraji

Geografická olympiáda sa v Trenčianskom kraji realizuje od reorganizácie administratívneho členenia Slovenskej republiky, od školského roka 1996/1997. Vzhľadom na to, že v tom čase v kraji žiadne vysokoškolské geografické pracovisko neexistovalo, ponuka na vytvorenie krajskej komisie Geografickej olympiády prišla z Katedry geografie Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre prostredníctvom RNDr. Hildy Kramárekovej. Vtedajšia pracovníčka Krajského školského úradu v Trenčíne PaedDr. Mária Dreisigová túto ponuku prijala a tak sa zrodil odborný-organizačný tandem, ktorý stál pri vzniku Geografickej olympiády v Trenčianskom kraji.

Vznikla krajská komisia Geografickej olympiády, ktorá bola a aj v súčasnosti je tvorená pracovníkmi Katedry geografie FPV UKF v Nitre v zložení: predsedníčka – RNDr. Hilda Kramáreková, členovia – PaedDr. Jozef Cimra, RNDr. Peter Chrastina, RNDr. Alfred Krogmann, RNDr. Daša Oremusová, PaedDr. Ján Veselovský. Táto komisia v tomto zložení pracovala až do začiatku roka 2011. V roku 2011 PaedDr. Jozef Cimra odišiel pracovať do Bratislavy, avšak členom komisie zostal. Od 1. 9. 2011 doc. RNDr. et Mgr. Petra Chrastinu, PhD., už ako pracovníka Katedry histórie Filozofickej fakulty UKF v Nitre, v komisii nahradila RNDr. Lucia Šolcová, PhD.

Aktuálne zloženie krajskej komisie Geografickej olympiády v Trenčianskom kraji je nasledovné: predsedníčka – RNDr. Hilda Kramáreková, PhD., členovia – doc. RNDr. Alfred Krogmann, PhD., RNDr. Daša Oremusová, PhD., RNDr. PaedDr. Ján Veselovský, PhD., RNDr. Lucia Šolcová, PhD., PaedDr. Jozef Cimra.

Ako vidieť, je to komisia personálne stabilná, pre jej členov je práca v Geografickej olympiáde (GO) nielen záľubou, ale aj zaujímavou formovou propagácie geografie. V súčasnosti komisia v spolupráci s Okresným úradom – odborom školstva v Trenčíne zabezpečuje realizáciu krajského kola súťaže pre základné školy a 1. stupeň 8-ročných gymnázií (ZŠ a OG) a v spolupráci s Krajským centrom voľného času v Trenčíne súťaž pre stredné školy (SŠ).

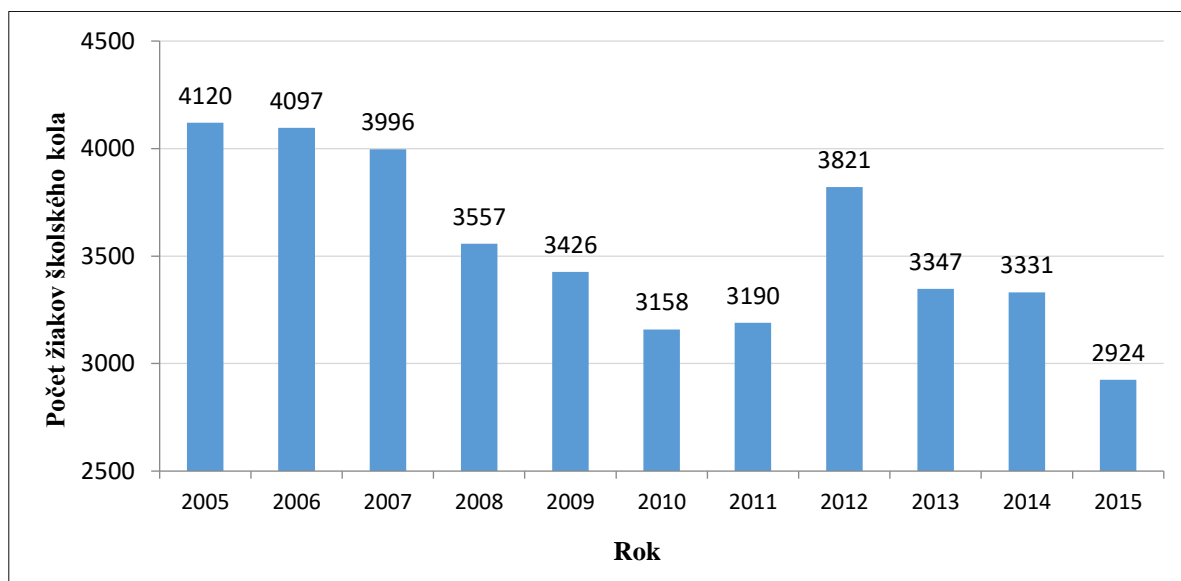
Úspešní učitelia a ich úspešní žiaci v Geografickej olympiáde pre ZŠ a OG

Štatistika školských kôl súťaže sa začala centrálné sledovať až od roku 2005. Napriek tomu je možné konštatovať, že za školské roky 1996/97 – 2014/15 sa súťaže v jednotlivých kategóriách GO (E, F, G, H) zúčastňovalo v priemere 3000 – 4 000 žiakov (graf 1). Aktuálny pokles počtu žiakov je ovplyvnený dvomi základnými faktormi – demografickými (celkový pokles počtu žiakov) a organizačnými (spájanie kategórií súťaže z dôvodu nedostatočného financovania súťaže).

Počet učiteľov, ktorí sa žiakom na ZŠ a OG na školských, okresných, krajských, celoštátnych kolách, je značný a v podstate zodpovedá počtu žiakov (1 učiteľ pripravuje 1 žiaka). Ich zviditeľnenie sa zabezpečuje na webovej stránke okresného úradu a webovej stránke IUVENTY (<https://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/GO.alej>).

Najúspešnejšou učiteľkou podľa počtu žiakov (5 účastníkov v celoštátnych kolách súťaže), je RNDr. Antónia Dvoranová zo Základnej školy Dlhé Hony 1 v Trenčíne.

Graf 1 - Počet žiakov zapojených do školských kôl Geografickej olympiády pre základné školy a 1. stupeň 8-ročných gymnázií v Trenčianskom kraji v rokoch 2005 - 2015

Od roku 2008 sa výraznou motiváciou pre žiakov stala možnosť účasti na medzinárodnej súťaži NGWC (National Geographic World Championship). Prípravy na túto súťaž, resp. priamo medzinárodnej súťaže sa zúčastnili aj žiaci z Trenčianskeho kraja:

- v roku 2009 v Mexiko City súťažila Lucia Daňová, ktorú ako účastníčku celoštátneho kola pripravila Mgr. Lenka Krótká zo Základnej školy Centrum II 34 v Dubnici nad Váhom,
- v roku 2011, kedy sa medzinárodná súťaž konala v San Franciscu, sa sústredenia pred ňou zúčastnila Pavlína Podskubová, ktorú ako účastníčku celoštátneho kola pripravila RNDr. Antónia Dvoranová zo Základnej školy Dlhé Hony 1 v Trenčíne,
- v roku 2013 v Sankt Peterburgu súťažil Adam Turňa, ktorého ako účastníka celoštátneho kola pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia na Školskej ul. v Dubnici nad Váhom.

Potešiteľné je, že mnohí zo žiakov ZŠ, resp. 1. stupňa 8-ročných gymnázií sa súťaže zúčastňujú opakovane a v súťaži pokračujú aj počas svojho štúdia na stredných školách. Ako stredoškólači sú často úspešní aj na medzinárodných súťažiach.

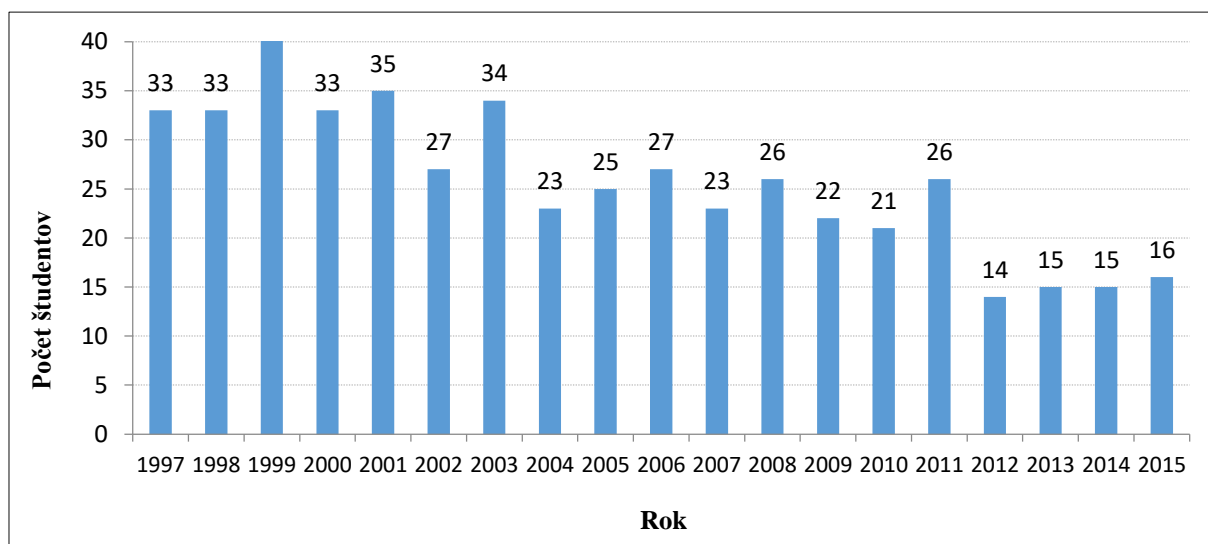
Úspešní učitelia a ich úspešní študenti v Geografickej olympiáde pre SŠ

Za školské roky 1996/97 – 2014/15 sa súťaže v jednotlivých kategóriách (A, B, C, D, Z) zúčastňovalo v priemere 15 - 35 žiakov (graf 2). Pokles počtu študentov súvisí aj s možnosťou zapojiť sa do kategórie Z súťaže, ktorá je iba testová – nevyžaduje vytvoriť prácu, ani ju obhájiť. Zaujímavým zistením je fakt, že väčšina študentov, zapojených do „klasických“ kategórií súvisiacich so vznikom práce, sa zapája aj do kategórie Z.

Počet učiteľov, ktorí študentov pre školské, krajské, celoštátne a medzinárodné súťaže pripravujú, je menší ako študentov, keďže jeden učiteľ veľmi často pripravuje viacerých študentov. Za uvedené obdobie v pozícii školiteľov študentov pôsobilo o čosi viac ako 50 učiteľov. Zverejňovanie mien učiteľov/školiteľov sa realizuje prostredníctvom výsledkových listín krajskej i celoštátnej súťaže zverejňovaných na webovej stránke Krajského centra voľného času v Trenčíne, resp. na webovej stránke IUVENTY (<https://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/GO.alej>).

Najúspešnejšími učiteľkami podľa počtu študentov v „klasických“ kategóriách A, B, C, D, resp. CD s prácou (účastníkov v celoštátnych kolách súťaže), sú PaedDr. Elena Sýkorová, z Gymnázia v Dubnici nad Váhom (127 prác), RNDr. Alena Sůrová z Gymnázia v Púchove (113 prác), Mgr. Ľudmila Záležáková z Gymnázia L. Štúra v Trenčíne (33 prác), RNDr. Jana Ulbriková z Gymnázia I. Bellu Handlová (20 prác) a Mgr. Denisa Žitňanská z Gymnázia J. Jesenského v Bánovciach nad Bebravou (12 prác).

Graf 2 - Počet študentov zapojených do školských kôl Geografickej olympiády pre stredné školy v Trenčianskom kraji v rokoch 1997 – 2015 (okrem kategórie Z)

Z aspektu medzinárodných súťaží sa súťažiaci v GO začali zúčastňovať Stredoeurópskej geografickej olympiády (v rokoch 2003, 2005, 2007, 2009 a 2011) a medzinárodnej geografickej olympiády IGEO (International Geography Olympiad) v rokoch 2004, 2006, 2008, 2010, 2012 – 2015. Z Trenčianskeho kraja sa týchto vrcholných súťaží zúčastnili:

- v roku 2003 – CERIGEO v Brne v Českej republike - Michal Klobučník (ako účastníka celoštátneho kola ho pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom),
- v roku 2009 – IGEO v Gdyni v Poľsku - Michal Klobučník (ako účastníka celoštátneho kola ho pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom),
- v roku 2005 – CERIGEO v Rakov Škocjan v Slovinsku – bez zástupcu z kraja,
- v roku 2006 – IGEO v Brisbane v Austrálii – bez zástupcu z kraja,
- v roku 2007 – CERIGEO v Bratislave a Látkach na Slovensku - Lucia Masárová (ako účastníčku celoštátneho kola ju pripravila RNDr. Jana Ulbriková z Gymnázia I. Bellu v Handlovej),
- v roku 2008 – IGEO v Kartágu v Tunisku - Lucia Masárová (ako účastníčku celoštátneho kola ju pripravila RNDr. Jana Ulbriková z Gymnázia I. Bellu v Handlovej),
- v roku 2009 – CERIGEO v Chorzów a Bielsko-Bialej v Poľsku - Michal Hladký (ako účastníka celoštátneho kola ho pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom, v príprave na súťaž bol aj Martin Opatovský z tej istej školy a od tej istej školiteľky),
- v roku 2010 – IGEO v meste Taipei v Taiwane - Michal Hladký a Martin Opatovský (ako účastníkov celoštátneho kola ich pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom),

- v roku 2011 – CERIGEO v Brne v Českej republike - Michal Hladký a Martin Opatovský (ako účastníkov celoštátneho kola ich pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom),
- v roku 2012 – IGEO v Kolíne nad Rýnom v Nemecku - Patrícia Pavlíková (ako účastníčku celoštátneho kola ju pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom),
- v roku 2013 – IGEO v Kjóte v Japonsku – bez zástupcu z kraja (v príprave na súťaž bola Valentína Babková, ktorú ako účastníčku celoštátneho kola pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom),
- v roku 2014 – IGEO v Krakove v Poľsku – Róbert Čičmanec (ako účastníka celoštátneho kola ho pripravila Mgr. Zuzana Cigáňová z Gymnázia V. B. Nedožerského v Prievidzi, v príprave na súťaž bol aj Patrik Hanzel z tej istej školy a od tej istej školiteľky),
- v roku 2015 – IGEO v Tveri v Rusku - Róbert Čičmanec (ako účastníka celoštátneho kola ho pripravila Mgr. Zuzana Cigáňová z Gymnázia V. B. Nedožerského v Prievidzi) a Adam Turňa (ako účastníka celoštátneho kola ho pripravila PaedDr. Elena Sýkorová z Gymnázia v Dubnici nad Váhom).

Paradoxom tejto súťaže na úrovni stredných škôl je fakt, že len minimum účastníkov GO si geografiu volí za svoju profesionálnu kariéru – či už učiteľskú ale jednodoborovú. Na základe zistených informácií, väčšina účastníkov celoštátnych či medzinárodných kôl GO pokračuje v štúdiu medicíny, práva, politológie, medzinárodných vzťahov, ekonómie...

Okrem prirodzenej zmeny osobných preferencií študentov je dôvodné predpokladať, že tento stav súvisí aj so stále pretrvávajúcim imidžom geografie predovšetkým ako vedy poznávacej (spájanej s jej vyučovaním na základných, stredných či vysokých školách), či pomáhajúcej pri cestovaní, nie však ako profesie (s výnimkou učiteľstva), ku ktorej je štúdium geografie nevyhnutné, resp. vhodné.